

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr 23 (2002) 1996 m. birželio mėn. 18 d.

Eina 41-mus metus.

Melbourne

Tautos sukilimas

Minėdami birželio mėnesio dramatiškuosius įvykius, kai Sovietų Rusija 1941 m. žvėriškai puolė mūsų tautą terorizavo masiniais trėmimais į Sibirą, prisimename ir tokį birželio įvykį, kuris kelia mums pasididžiavimo jausmą. 1941 m. birželio 22 d. kilus vokiečių-rusų karui, prasidėjo lietuvių tautos sukilimas nusikratyti nekančiama Rusijos bolševikų okupacija, iš anksto Lietuvių Aktyvistų Fronto organizacijos paruoštu planu. Dar vokiečių kariuomenė buvo toli, kai partizanai užėmė Kauno radiofoną ir birželio 23 d. rytą Lietuvių Aktyvistų Fronto vyriausio štabo vadas Leonas Prapuolenis paskelbė Lietuvos valstybės atstatymą, Laikinąją Vyriausybę, pasauliui pakartojo pranešimą vokiečių ir

prancūzų kalbomis, davė ženklą tautai sukilti ir sugiedotas Lietuvos Himnas. Sukilimo paskelbimas buvo kaip žaibas sukilti prieš bolševikus ir juos išvyti iš Lietuvos, kol dar vokiečių kariuomenė tebekovojo su raudonąja armija Lietuvos-Vokietijos pasienyje.

Bematant sukilimas įsiliepsnojo visoje Lietuvoje, vejama rusų kariuomenė iš Lietuvos, saugojamas valstybės ir žmonių turtas nuo sunaikinimo. Laikinoji Vyriausybė atstatė valstybinį aparatą. Atžygiavę vokiečių daliniai buvo pastatyti prieš įvykusį faktą: Nepriklausoma Lietuva su veikiančia valstybės administracija.

Sukilimas pasisekė visu šimtu procentu, nes Lietuvoje buvo drąsių vyrų pasiryžusių aktyviai kovoti už Lietuvos laisvę. Sukilimas per

kelias dienas pareikalavo daug aukų. Sukilime aktyviai dalyvavo daugiau kaip 125.000 sukilėlių. Žuvusių už Tėvynę sukilėlių skaičius siekė per 4.000 ir apie 8.000 sužeistų. Lietuvių kraujo auka dėl laisvės buvo žymiai didesnė, negu 1918-1923 metų Nepriklausomybės kovose, kada Lietuvos kariuomenėje kovojo apie 17.000 karių, jų tarpe 12.000 savanorių ir šaulių, ir tada žuvusiųjų už laisvę buvo 2.611 ir sužeistų 1.175.

Heroinis tautos sukilimas nebuvo veltui: Lietuvos Nepriklausomybė buvo atstatyta, nors nacių Vokietija po šešių savaičių ją užslopino.

Mes buvome, mes esame ir mes būsim laisvi, visuomet prašydami Dievo pagalbos!

P.D.

Darbo teologija

Enciklika „Rerum novarum“ iškelia žmogaus darbo kilnumą. Nesvarbu, koks tas darbas bebūtų, jei yra atliekamas garbingai ir sąžiningai, jis nusipelno didžiausios pagarbos. Bažnyčios pažiūra į darbą yra tokia nuostabi, kad jai tinka „darbo teologijos“ vardas. Kiekvienas darbo žmogus atspindi savo Kūrėją - Dievą. Drauge su darbu Bažnyčia iškelia ir darbininko asmenį, neleidžia jam prapulti pilkoje minioje. Bažnyčia ugdo darbininko sąmoningumą, gina jo laisvę ir visas pagrindines jo asmens teises: teisę į duoną, į šeimą, į auklėjimą, į dvasinį pakilimą ir laisvą savo tikėjimo išpažinimą. Niekas kitas neparodo tiek pagarbos, rūpesčio, meilės darbininko asmenybei, kaip Bažnyčia...

Bažnyčia ne tik teoriškai skelbia socialinį teisingumą. Ji deda visas pastangas, kad pagal socialinio teisingumo reikalavimus būtų reformuotos veikiančių įstatymų normos, siekiant visuotinės piliečių gerovės.

Bažnyčia nepabūgsta iš savo religinės plotmės nusileisti į konkretų socialinį gyvenimą. Ji, kaip tas Evangelijos gailestingasis samarietis, yra pasirengusi su meile patarnauti ne tik pavieniam asmeniui, bet ir visai žmonių bendruomenei. Trokšdama patarnauti žmonijai, Bažnyčia kupina meilės, pasilenkia ir prie ekonominės srities, prie ūkio; Evangelijos šviesoje ji kalba apie kapitalo ir darbo santykius, apie darbo sutartį, apie teisingą atlyginimą, apie socialinę pagalbą, apie šeimos teises, apie privatinę nuosavybę, taupymą ir daugelį kitų

praktiškų klausimų, susijusių su teisėtais gyvenimo reikalavimais... Bažnyčia visada įkvėpė ir šiandien įkvėpia įstatymus, kurie naikina žmonių bendruomenėje nelygybę,

privilegijas, egoizmą ir gina silpnuosius, beturčius, kenčiančius. Dar daugiau, Bažnyčia nesiliauja priminusi valstybėm pareigą įstatymais užtikrinti, visiems piliečiam pilną laisvę ir lygybę.

Lietuvių Radijo Tarnyba
Vatikane

Paraginta liudyti komunistų nusikaltimus

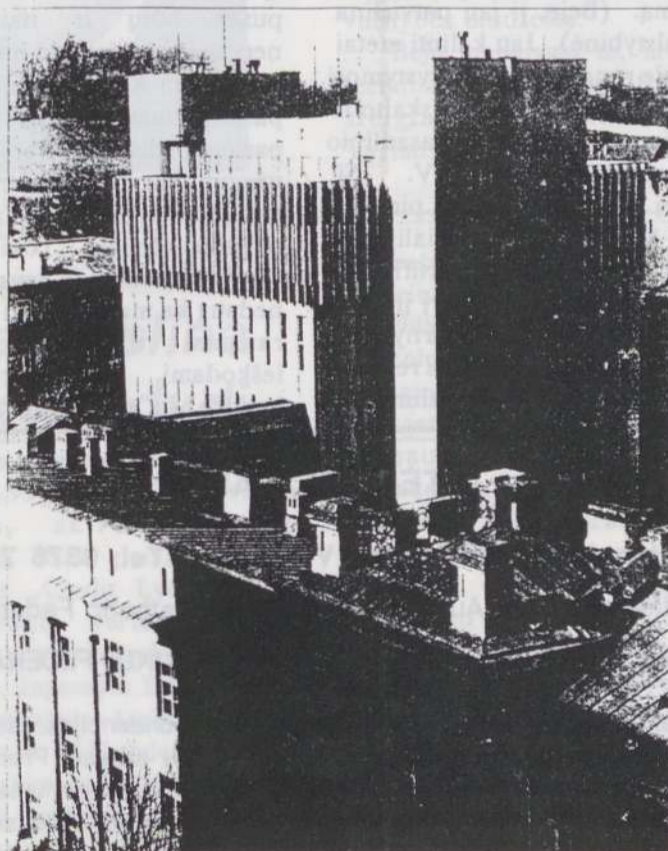
Konferencijos „Moterys kaltina“ dalyviai smerkia okupantų režimą ir reikalauja istorinio teisingumo. Vykusi konferencija priėmė rezoliuciją, kuri reikalauja „istorinio teisingumo, įvardijant tautos genocidą ir represijas organizavusius ir vykdžiusius asmenis, iškeliant jiems bylas, kad ir kokioje šalyje jie būtų.“

Rezoliucijoje teigiama, jog valdančioji LDDP skelbiasi nevykdžiusi žiauriausio tautos istorijoje fizinio ir dvasinio genocido, „bet ji, išskyrus nevykdomus pažadus, nieko nepadare, kad iš tikrųjų atsiribotų nuo LKP nusikaltimų, tūkstančių žmonių žudynių, persekiojimų ir trėmimų.“

Paryžiuje yra sudaryta komisija tarptautiniam komunizmo teismui, pradėta rinkti medžiaga, patvirtinanti komunistų nusikaltimus. „Lietuva turi daug ką pasakyti, o ši konferencija - paliudijimas apie komunistų

nusikaltimus Lietuvoje“, - sakoma rezoliucijoje.

„L.r.“

Šie pastatai kelis dešimtmečius kėlė baimę - čia, KGB rūmuose, buvo kankinami Lietuvos žmonės.
R. Jurgaičio nuotr.

Vytauto Landsbergio milijonai - vaikams su negalia ir jauniems menininkams

Naujomis lėšomis Vytauto Landsbergio fondą papildė patsai fundatorius. Per šia intencija Vilniuje surengtą koncertą, kuriame profesorius Vytautas Landsbergis skambino Čiurlionio kūrinius, gauta 4.205 Lt (bilietai ir aukos), už vieną nedidelį koncertą Švedijoje - 400 dolerių. Švedijoje prof. V.Landsbergis surengė ir antrą koncertą kurio lėšos pervestos tiesiai į fondo sąskaitą Norvegijoje, todėl fondo valdyba tiksliai sumos dar nežino. Pernai, surengęs labdaros koncertą Japonijoje, profesorius papildė fondą 3.000 dolerių. Šitokiu būdu - rengdamas koncertus užsienyje, prof. V.Landsbergis stengiasi paremti fondą kiekvienais metais.

Kaip jau ne kartą buvo skelbta, Vytauto Landsbergio fondo pagrindą sudaro norvegų tautos Taikos premija - trys milijonai norvegų kronų, kuri buvo įteikta 1991 m. kovo 11 dieną tuometiniam Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkui Vytautui Landsbergiui, kaip solidarumo mūsų laisvės siekiams ženklas. Nutarta pagrindinio kapitalo nemažinti, o fondo programoms naudoti procentus, taip pat įvairias papildomas labdaros įplaukas. 75 procentai lėšų skiriama negalios paliestiems vaikams remti.

- Šiais metais toliau tęsiamos anksčiau pradėtos programos. Pirmoji iš jų - vaikų audiologijos ir foniatrijos programa. Jau anksčiau fondas buvo nupirkęs nemažai brangios aparatūros ir padovanojęs Kauno Tarptautiniam audiologijos ir foniatrijos centrui, pernai diagnostinė aparatūra už 20.000 JAV dolerių nupirkta penkiems regioniniams audiologijos centrams. Šiais metais bus teikiama pagalba poliklinikoms - perkami BOEL testai ankstyvam klausos sutrikimų nustatymui, taip pat aparatūra Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės Naujagimių klinikai, labai reikalinga neišnešiotų kūdikių sveikatos būklei įvertinti.

Fondas remia ir sutrikusio vystymosi vaikų sveikatos programą. (Beje, ji jau patvirtinta kaip valstybinė). Jau kelinti metai Lietuvoje rengiami Neurovystymosi terapijos kursai, paskaitas skaito ir užsiėmimams vadovauja pasaulinio garso specialistai iš JAV. Ši pavasarį vyko baigiamieji pirmojo etapo kursai, 24 specialistams suteikti tarptautiniai sertifikatai. Šimet bus perkama ir įvairi įranga ankstyvos korekcijos tarnyboms steigti. Jų dar nėra, bet labai reikia, kad būtų. Viena iš galimybių

V.Landsbergis.

sutrikusio intelekto vaikus integruoti į darželius ar kitus vaikų kolektyvus yra Montessori metodika. Fondas remia Montessori terapiją įsivadinančių specialistų mokymąsi užsienyje. Sutrikusio intelekto vaikų sveikatos centre numatoma įsteigti Montessori darželį negalios paženklinėtiems vaikams. Bus skiriama lėšų įrangai ir specialistų parengimui.

Kauno akademinė klinikų vaikų ligų klinikai, kur bazuojasi

Respublikinis vaikų artimųjų centras, Vytauto Landsbergio fondas perka elektrokardiografą. Anksčiau šiai klinikai nupirkta elektrokardistimuliatorius. Iš viso šiais metais vaikų su negalia programoms numatyta paskirti apie 50-60 tūkst. dolerių.

- Jaunųjų menininkų paramos programoms, kasmet, priklausomai nuo turimų lėšų, skiriama nuo 13 iki 17 tūkstančių JAAV dolerių. Po 1000 JAV dolerių kasmet gauna M.K. Čiurlionio menų gimnazija. Daugiausia stengiamasi paremti jaunus menininkus, vykstančius į užsienio seminarus bei konferencijas, kartais remiami ir vykstantys į konkursus. Praėjusiais mokslo metais buvo paskirtos šešios Vytauto Landsbergio stipendijos užsienyje besimokantiems studentams, šiais mokslo metais - trims, studijuojantiems Lietuvos muzikos akademijoje, ir vienam - užsienyje. Viską dėl konkrečios paramos sprendžia fondo valdyba, kurią sudaro autoritetingi specialistai. „Garsas“

Kritika ir šnabždesiai

Įprasta sakyti, kad kritikuoti lengviausia. Tais ar panašiais žodžiais dažniausiai atsiliepiama paliestieji arba jų gynėjai. Bet ar iš tikrųjų kritikuoti yra lengviausia?

Kiekvienas iškilęs žmogus, atstovaujantis ar vadovaujantis, yra kitų stebimas ir vertinamas. Tai visai normalu, nes negi nematysi virš minios pakilusių, negi užsimerksi, kai jie ką daro, negi negirdėsi, kai viešai šneka? Taip ir susminga visų žvilgsniai į tuos prasikišusius. Kyla ne tik noras, bet ir reikalas pasakyti ką matai, ką girdi, kaip manai. Tų reikalų ir pastabėlių - kiekvienoje gyvenimo srityje nuo ryto iki vakaro. Dažnai jose susimaišoma, ir tada sunkiau susikalbėti. Menkiausia pastabėlė tuojau pavadinama kritikavimu. O jei dar kas neigiamo prasitaria, sprogimas beveik tikras. O iš kitos pusės būtų ir naivu tikėtis nereagavimo, jei vadinamoji kritika nuskamba kaip priekaištas, gal ir pasiūlymas, jei ji turi kokių nors paslėptų tikslų ką nors suniekinti, užgauti, varyti „iš kantrybės“, kelti savo ambicijas, atskiestas žmogiško pavydo lašelėmis. Tokie „kritikai“ virsta visuomenės kurmiais, kurie nedaug ką mato (matyti nenori), o rausiasi tik savų praėjimų ieškodami. Tikroji kritika nieko bendro su tuo neturi. Ji nėra

lengvas užsiėmimas, nes rimtai kritikuoti yra menas. Į pastarojo reikalavimus ne visiems yra skirta tinkamai atsiliepti. Prisimintina tik, kad geras kritikas pirmiausia turi būti visiškai nešališkas. Tai nėra lengva, ypač tais atvejais, kai reikia ką pasakyti apie artimo žmogaus kūrybą, veiklą, darbus. antra, kritikas turi būti pakankamai išvalgus. Neesminių dalykų kėlimas nesukuria laukiamo vaizdo. O meno (plačiaja prasme) kritikai, šalia įgimto talento, turi būti ir atitinkamos srities žinovai, kurie paprastai prilygsta kūrėjams.

Gyvenimas betgi pilnas būtinų kasdinių darbų, apie kuriuos nuolat ir kalbama. Ir juo darbas svarbesnis, juo daugiau ir kalbų. Bendrieji visuomeniniai, tautos ar valstybės darbai bei uždaviniai savaime atkreipia daugumos dėmesį, nes jų vykdymas ir rezultatai, kad ir netiesioginiu būdu, paliečia kiekvieną toje valdoje gyvenantį. Valstybiniu mastu demokratijose kritikų vaidmenį atlieka opozicija. Nuo jos laikysenos ir tinkamumo labai priklauso vyriausybės žingsnių sekimas, nepavėluoti įspėjimai, nurodymai, žodžiu - visas reikalingas budrumas. Visuomeninės veiklos sluoksniuose jokios opozicinės institucijos nėra. Kai kuriais atvejais gal būtų naudingiau, jei ji būtų. Bet tai kitas klausimas. Dabar kritiniai poreiškiai vyksta daugiausia pavienių žmonių iniciatyva ir išmone. Ne visada jie taiklūs, ne visada reikalingi. Kai kada jie pasireiškia nuomonių skelbimu spaudoje, kai kada specialiais

Jaunųjų politikų ginčas su Seimo nariu

Inga Brazaitytė

„Kas mums gali paaiškinti, koks brožas išskiria jauną žmogų iš visuomenės?“ - sostinės savivaldybėje vykusiame Lietuvos politinių jaunimo organizacijų susirinkime klausė jaunieji liberalai susirinkimo, kuriam pirmininkavo jaunieji centristai, tema: „Jaunimo politika ir valstybinės jaunimo politikos koncepcija“.

Susitikime dalyvavo Seimo jaunimo reikalų komisijos pirmininkas A.Kunčinas. Jaunieji konservatoriai, krikščionys demokratai, centristai, liberalai ir socialdemokratai su Seimo nariu ginčijosi dėl jau parengto valstybinės jaunimo politikos koncepcijos projekto, kuriame siūloma sukurti valstybės institucijas, įgyvendinsiančias jaunimo politikos tikslus.

„Koncepcijoje numatoma formuoti valstybinę jaunimo reikalų tarybą prie Vyriausybės. Ji būtų panaši į jau veikiančią neigaliųjų žmonių tarybą. Pusę jaunimo tarybos narių sudarytų jaunimo organizacijų atstovai, pusę - įvairių ministerijų, savivaldybių, apskričių atstovai“, - kalbėjo A.Kunčinas. Jis įsitikinęs, kad įsteigus tokią tarybą, būtų galima rengti platesnę jaunimo politikos koncepciją, kuri apimtų visas pagrindines jaunų žmonių problemas - socialines, nedarbo, tarnybos kariuomenėje, laisvalaikio ir mokymosi.

„Neigalieji žmonės yra nuskriausti, o jaunimas turi privilegiją - jaunystę, - sakė jaunasis konservatorius J.Meldžiukas. - Jaunimui reikia laisvės. Kada valstybė supras, kad reikia investuoti į jauną žmogų, juk ateityje tos investicijos atsipirktų su kaupu“.

„Jei Seimas priims jaunimo politikos koncepciją, liks tik viena visuomenės dalis be jokios koncepcijos - darbingi vyrai nuo 29 iki 55 metų. Kaip valstybė padės jiems, kuo juos išskirs iš kitų? - klausė jaunasis liberalas J.Cekuolis.“

„L.r.“

atsišaukimais, o labiausiai uždaruose rateliuose, kur kartais iškyla ir neblogų minčių, bet viskas dingsta, kai pašnekovai išsiskirsto. O vertėtų visuomeninio pobūdžio nuomones kelti viešumon. Tai tik pagyvintų pačią veiklą, ir visuomenei būtų leidžiama susipažinti su svarbesnėmis problemomis ir sprendimų galimybėmis. Jūs, vadovai, darykit, o mes čia tarpusavyje apie jūsų darbus pasišnabždėsime - nėra gera pažiūra. Darbas be vertinimo ar tikros kritikos nėra baigtas.

Kai kuriomis temomis privačių ratelių šnabždesiai galėtų drąsiai eiti į viešumą. Platesni pasisakymai sureikšmina ir pačią problemą.

C.S.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Sidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisipažinti prenumeratos mokesį, išrašykite „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą.

Katalikiška spauda reikalinga visada!

Paveldėjimo našta

Rašo dr. Jonas Kunca

Porinkiminė valdžia perims subankrūtintą Lietuvą. Daleisim, kad nauji vadai nebus sukčiai, nei sukčių draugai, kad jie nusimanys valdyme. Vistiek stebuklų padaryti jis negalės.

Iki balandžio 1 d. Lietuvai suteikta 1413,98 mln. JAV dolerių užsienio paskolų, gautų valstybės vardu arba paimtų su Lietuvos vyriausybės garantija. Už dujas ir kurą Lietuva yra skolinga Rusijai apie 200 mln. dolerių. Bankų krizė padarė valstybei apie 200 mln. dolerių nuostolio. Biudžeto deficitas ir atsilikusios apmokėti algos gali siekti virš 100 mln. dolerių. Kad normalizuti laikinai padėti, Lietuvai reikėtų pasiskolinti 500 mln. dolerių, kurie būtų suvartoti ekonomijos skylių užkamšymui. Šalies produkcijos modernizacijai reikėtų dar pusės milijardo dolerių ir su sąlyga, kad ta suma būtų sąžiningai suvartota. Daleisim, kad sekanti valdžia bus sumani valdyme ir neleis grobstyti valstybės pinigų nei pati to nedarys. Tokiu atveju jai trūktų 1 milijardo dolerių vaisingam jos darbui.

Vargu užsienio bankai skolins Lietuvai tokią sumą, matydami Vilniaus nesugebėjimą investuoti skolintus pinigus į produkcijos kėlimą ir tobulinimą. Jie atsargiai

stebės, kiek ta nauja valdžia yra verta paramos. Po 5 metų neigiamų patyrimų užsienio finansai neskubės pasitikėti nauja valdžia. Ikišiolinės vyriausybės ne tik subankrūtino šalį, bet labai pagadino lietuvių ir krašto vardą užsienyje. Daug pastangų ir laiko kainuos, kol ji atitaisysim.

Kad dešinieji laimės rinkimus, atrodo nėra abejonės. Tik ar nauja valdžia atsispirs pagundai praturtėti tautos sąskaiton? Verta prisiminti, kad sovietinėje sistemoje užaugusi karta tebeturi sovietinį mentalitetą, kuris iki šiol neleido Lietuvai susitvarkyti ir progresuoti. Ar vadinamieji dešinieji, kurių dauguma irgi buvo partijos nariai, nėra apsirgę ta liga? Tai svarbus klausimas, į kurį kategoriškai teigiamai negalim atsakyti. Landsbergio laikais neva valdė dešinieji. Padarė jie daug gero?

Prezidentas Brazauskas ir kai kurie radijo komentatoriai čia užsienyje sako, kad reikia ginti Lietuvos vardą svetimos šalyse rašant apie gerąsias šalies gyvenimo puses. Tik jie nesako, kur ir kokios yra tos gerosios puses. Gi melas turi trumpas kojas. Jis tik dar daugiau apjuokintų mūsų kraštą.

Klaudinanti propaganda nepataisys Lietuvos padėties, į kurią įstūmė neišmanėliai ir dar

nesąžiningi pareigūnai prisiekę dirbti Lietuvos labui. Tą priesaiką jie sulaužė. Ar to priežastis buvo jų gobšumas, ar nenusimanytas valdyti, reikalo nekeičia. Kandidatas žino, kiek jis supranta ar nesupranta apie aspiruojamos vietos darbą. Jei neišmano, jam nevalia lįsti į tokį atsakingą darbą ir dar prisiekinėti. Šiaip ar taip, nei prezidentas, nei ministrai neturi kaip pasiteisinti dėl Lietuvai padarytos žalos. Juos reiktų patraukti atsakomybėn už priesaikos sulaužymą. Tai būtų pavyzdys tiems, kurie pretenduoja užimti tokias vietas.

Daleisim, sekanti dešiniųjų ar centro valdžia įves normalią administraciją ir sustabdys korupciją. Visvien ji neturės iš ko atsilyginti rusam už dujas, kurių teikimas gali būti nutrauktas. Lietuva liktų tokiu atveju be apšildymo ir šilto vandens ateinančią žiemą. O žiemos Lietuvoje yra šaltos. Su tuo surišti sunkumai yra lengvai suvokiami.

Jei pakriktų apšildymas ir algų mokėjimas, krašte kiltų didžiulis nepasitenkinimas, o gal ir chaosas. Tokias galimybes turėtų numatyti partijos pretenduojančios į valdžią. Nuostabu, kad Lietuvos spauda nenagrinėja šitos gyvybinės problemos. O dabartiniai ministrai, užklausti, kaip bus su apšildymu ateinančią žiemą, nieko neatsako, nes patys nežino.

Pinigų pritrūko ir kurui, ir terminalui

Artūras Račas

„Kalbėti apie tai, kad kitą žiemą šalyje nebus kuo šildyti, būtų šventvagiška, aš manau, kad iki to nebus prieita“, - Seime per Vyriausybės valandą teigė energetikos ministras S.Kutas. Taip jis komentavo akcinės bendrovės „Lietuvos energija“ generalinio direktoriaus R.Rukšėno susitikime su konservatoriais išsakyta mintį, jog, neišsprendus atsiskaitymų su energetikais problemų, kito šildymo sezono gali ir visai nebūti.

Pateikdamas tokias pesimistines prognozes, R.Rukšėnas rėmėsi tuo, kad Lietuva Rusijai už mazutą ir branduolinį kurą skolinga maždaug 200 milijonų litų, už dujas - 37,6 milijono dolerių ir 24,5 milijono dolerių delspinigių, taip pat tuo, kad šalies vartotojai už elektrą ir šilumą energetikams skolingi 327 milijonus litų, o už dujas - 43,2 milijono dolerių. Valstybės skola energetikams šiuo metu sudrao 267 milijonus litų.

Energetikos ministras sakė tikįs, jog iki šildymo sezono pradžios situacija kaip nors pavyks pagerinti.

S.Kutas taip pat sakė tikįs, jog pavyks surasti lėšų ir tolesnei Būtingės terminalo statybai, apie kurią per Vyriausybės valandą buvo kalbėta daugiausia. Ministras nurodė du galimus lėšų šaltinius: naują Būtingės terminalo akcijų emisiją bei Būtingės terminalo statybos fondo steigimą.

Išleidžiant naujas 184,7 milijono litų vertės akcijas, pirmenybė jas įsigyti būtų suteikta „Mažeikių naftos“ įmonei, o jei ši nesugebėtų akcijų nupirkti, tai, pasak S.Kuto, galėtų padaryti visi norintys. Sutikdamas kad tas akcijas gali nupirkti Rusijos bendrovė „LUKOil“, ministras pažymėjo, kad valstybė bet kuriuo atveju pasiliks sau ne mažiau kaip 34 proc. akcijų, o tai leis jai dalyvauti būsimo terminalo valdyme.

Kalbėdamas apie siūlymą steigti Būtingės terminalo statybos fondą, S.Kutas paaiškino, kad lėšos į šį fondą būtų gaunamos padidinus akcizus ir importo mokesčius šviesiesiems naftos produktams bei imant papildomą mokesčių už prekybos šiais produktais licencijas.

Fondo lėšos, ministro teigimu, galėtų būti naudojamos kaip tiesioginė investicija į terminalo statybą arba kaip kreditiniai ištekliai. Pastaruoju atveju papildomų lėšų dar gautų ir valstybės biudžetas.

Beje, nepaisant to, ar Būtingės terminalo statybos fondas bus steigiamas, mokesčius šalies Vyriausybė rengiasi didinti jau dabar.

„L.r.“

Finansai ir energetika: pavojaus ženklai

Seimo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) frakcijos skaičiavimais, Lietuvos valstybę po 8-9 mėnesių ištiks katastrofa, jei vyriausybė nepadarys esminių sprendimų finansų ir energetikos sektoriuose. Tokią liūdną perspektyvą prognozavo ir neseniai iš Lietuvos išvykę Pasaulio banko bei Tarptautinio valiutos fondo misijos atstovai, sakė Lietuvos konservatorių valdybos pirmininkas G.Vagnorius frakcijos susitikime su energetikos ministru S.Kutu, finansų ministru A.Križinausku bei Lietuvos banko valdytoju R.Šarkinu.

„Jei jau vengiantys politinių motyvų ekspertai kalba apie valstybės bankrotą, vadinasi, per trejus metus šiose srityse nieko teigiama nepadaryta“, - konstatavo konservatoriai. Pagal jų skaičiavimus, dabar valstybės biudžetas nuo 1994 m. už dujas, mazutą, branduolinį kurą yra skolingas daugiau kaip 700 mln. litų, o su lėšomis, reikalingomis kuro rezervui, ši suma siekia 774 mln. litų.

Konservatoriai energetikos ir finansų ministrų klausė: kaip bus sumokėta skola už dujas ir ar neliks šalis žiemą be kuro?

Pasak ministro A.Križinausko, šiemet energetikos sistemai jau atiduota 89 proc. planuotų metų lėšų. „Tačiau biudžetas vykdomas stabiliai blogai, ir kitų šaltinių skoloms padengti nėra“, sakė ministras. Jis teigė, kad vyriausybė pateiks Seimui 1996 m. biudžeto patikslinimo projektą, t.y. dalį kitoms reikmėms skirtų lėšų prašys skirti energetikai. Konservatorių atstovai abejojo, ar gali atsirasti biudžeto „laisvų pinigų“, kai biudžeto būklė kritiška. Pasak E.Kunevičienės, greitai gali paaiškėti, kad nėra finansų švietimo darbuotojų atostogoms.

S.Kutas sakė, kad energetikos tarifus reikėjo padidinti dar pernai, kad ji nuo realių kainų atsiliko tik 20 procentų.

Jo nuomone, energetikos problemas gali išspręsti magistralinio dujotiekio ir naftotiekio privatizavimas 30 procentų. Tokį įstatymo projektą

Vyriausybė jau rengia.

Energetikos ministras, skirtingai negu konservatoriai, šio siūlymo nelaiko pavojingu, nes, pasak jo, kontrolinį akcijų paketą valdys valstybė. Be to, jis teigė, kad privatizuoti energetikos tinklus galima ir išleidžiant akcijų emisiją.

„L.r.“

Iš kairės: ministrai A.Križinauskas, S.Kutas ir Lietuvos banko valdybos pirmininkas R.Šarkinas susitikime su Tėvynės sąjungos frakcija.

P.Lileikio nuotr.

Finansų ministerija tikslina Lietuvos turimų skolų dydį

Šių metų balandžio 1 dieną Lietuvos užsienio skola siekė 682 mln. 449 tūkst. JAV dolerių.

Finansų ministerijos duomenimis, balandžio 1 dieną buvo panaudota 718 mln. 914 tūkst. 839 dolerių vertės paskolų.

Iš viso grąžinta 36 mln. 465 tūkst. 368 JAV doleriai. Visiškai atsiskaityta su „Vereins und Westbank“, 1993 m. suteikusiam 30 mln. dolerių vertės paskolą įsigyti branduolinio kuro Ignalinos atominė elektrinei.

Grąžinta dalis 1992 metų

pasirašytos Tarptautinio valiutos fondo 56,93 mln. SDR vertės paskolos, skirtos valiutai stabilizuoti, tais pačiais metais pasirašytos „Credit Lyonnais“ 12 mln. dolerių vertės paskolos Lietuvos oro kontrolės sistemai finansuoti, Japonijos EXIM banko 1993 m. pasirašytos 4 mlrd. 700 mln. jenų (45 mln. JAV dolerių) vertės paskolos, skirtos gamtinėms dujoms ir mazutui pirkti.

Vyriausybės stabilizavimo programai nuo skolinimosi užsienyje pradžios su TVF

pasirašyta daugiau kaip 271 mln. dolerių vertės paskolų.

1995 metais pasirašytų užsienio paskolų paskirtis gerokai įvairesnė, palyginti su pirmaisiais metais: energetikai - 26,4 mln. JAV dolerių (Pasaulio bankas), Klaipėdos aplinkosaugos projektui finansuoti - 7 mln. JAV dolerių (Pasaulio bankas), įmonių ir finansų sektoriaus paramos projektui - 28 JAV mln. dolerių (Pasaulio bankas), bendrovei „Lietuvos avialinijos“ pirkti „Boeing“ lėktuvų - 15, 76 mln. JAV dolerių (JAV eksporto ir importo bankas).

Pasirašytos paskolos, kurios bus skirtos Klaipėdos jūrų uostui (17,6 mln. JAV dolerių).

Zemės ūkio produktų importui bus skirta beveik 10 mln. JAV dolerių.

„L.r.“

Seimo rinkimų dviasia ūkininkų suvažiavime

Per suvažiavimo pertrauką svečiai galėjo pasivaikšinti ir padiskutuoti. Prie stalo – žemės ūkio ministras V. Einoris (kairėje) ir Lietuvos laisvės sąjungos pirmininkas V. Štustauskas. P. Lileikio nuotr.

Jadvyga Pekarskaitė

Lietuvos žemės ūkio akademijoje baigė darbą dvi dienas trukęs Ūkininkų sąjungos suvažiavimas. Antrąją suvažiavimo dieną tikėtasi sulaukti šalies Vyriausybės vadovo, tačiau premjeras neatvyko - kaip teigė Ūkininkų sąjungos pirmininkas J. Čiulevičius, dėl nežinomų priežasčių. Tačiau ūkininkus pagerbė dešinės opozicijos lyderis V. Landsbergis, nemažai Seimo narių - dešiniųjų partijų atstovų.

Pasak J. Čiulevičiaus, nors Ūkininkų sąjunga nėra politinė organizacija, tačiau ūkininkai yra įvairių, daugiausia dešiniųjų, partijų nariai. Su dešiniuosiais bei centro partijomis sąjunga yra aptarusi ūkininkų problemas. Profesorius J. Čiulevičius dėkojo V. Landsbergiui ir G. Vagnoriui už paramą tais metais, kai jie buvo valdžioje, kvietė balsuoti būtent už dešiniąsias jėgas ar jų koalicijas. Su LDDP bei jos

satelitais bendraujama nebūsią, nes medaliais apdonavojami gyvulinuose vagonuose tremtin lietuvius vežusieji.

Ūkininkas iš Zarasų J. Kuzma siūlė kurti savo partiją, kuri Seime atstovautų ūkininkų interesams. Tačiau V. Landsbergis dėl tokio žingsnio siūlė pagalvoti. Jo teigimu, nebūtina, kad visų profesijų žmonės turėtų savo atstovus valdžioje - būtų geriau, kad ūkininkų problemoms atstovautų didelė, įtakinga partija.

Pasak Seimo nario M. Treinio, žodžiais ūkininkus remia visi, o praktiškai visi jais pasiremia, nes „tai yra tvirta valiuta“.

Suvažiavime kalbėjęs panevėzietis ūkininkas P. Birbias teigė, „Ūkininkų sąjungoje gali būti ir krikščionių ir musulmonų“. Pasak jo, ūkininkai turi vienyti, kartu spręsti problemas, o ne būti tampomi į įvairias puses. Apie kaimo žmonių vienybę kalbėjo ir žemės ūkio ministras V. Einoris.

„L.r.“

UNESCO žada gelbėti griūvantį Vilniaus Senamiestį

Unesco Generalinis direktorius Federico Mayor antrąją vizito Lietuvoje dieną, kalbėdamas Lietuvos Seime, žadėjo, kad Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija rūpinsis Vilniaus Senamiesčio restauravimu.

UNESCO vadovas Vilniaus Senamiestį, kuris 1994 metais buvo patvirtintas pasaulio paveldo dalimi, prilygino patiems vertingiausiems pasaulio kultūros paminklams.

„Šiandien Vilnius yra pasaulio paveldo sąrašė greta tokių puikių miestų, kaip Venecija, Salamanka, Sankt Peterburgas ir Jeruzalė, pasižymi unikalia architektūra ir išskirtine istorine reikšme“, - pareiškė F. Mayoras.

UNESCO vadovas pabrėžė, kad ši organizacija remia Lietuvos pastangas spartinti Senamiesčio atstatymo procesą, kuriam paramą suteiks įvairios tarptautinės finansų

UNESCO generalinis direktorius F. Mayor. P. Lileikio nuotr.

organizacijos. Svečias teigė, jog tikisi, kad Lietuvoje artimiausiu metu bus priimti įstatymai, kurie sudarys sąlygas išsaugoti ir restauruoti Vilniaus Senamiestį. L.r.

Populiarumo apklausa

„Baltic Surveys“ pravestos apklausos duomenimis, galimo prezidentinio kandidato Valdo Adamkaus populiarumas pakilo 5% balandžio mėnesį, iki 54%. Seimo pirmininko pavaduotoju Egidijum Bičkauskui pasitiki 51% apklausos dalyvių. Pasitikėjimas prezidentu Algirdu Brazausku krito 4%, iki 39%, skelbia OMRI. Populiariausia partija buvo Krikščionių demokratų, gavusi 13.6% teigiamų

atsakymų į klausimą, už kurią partiją balsuotų, jei šiandien būtų seimo rinkimai; 19.9% teigė, kad nebalsuotų, o 26.6% sakė - neapsisprendę. Konservatorių populiarumas krito 1.3%, LDDP liko penktoje vietoje, Centro sąjunga pralenkusi ją su 7.5% visų „balsų“, Moterų partija - su 5.7%.

TRUMPAI

Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas atmetė Rusijos prezidento Boriso Jelcino pasiūlymą Lietuvai prisijungti prie NVS. Apie tai jis pareiškė kalbėdamas per Lietuvos radiją.

Mūsų linija yra aiški, pozicija apibrėžta ir įteisinta 1992 metų birželio 9 dienos konstituciniu aktu dėl nesijungimo į posovietines Rytų akcijas, sakė A. Brazauskas. Jis priminė, kad 1991 metų vasarį dauguma Lietuvos žmonių referendume balsavo už demokratinę ir nepriklausomą valstybę.

Ne kartą minėjau, sakė A. Brazauskas, kad mūsų valstybės prioritetai yra integracija į Europos Sąjungą bei NATO. Tačiau, pabrėžė jis, „nėra jokių abejonių, kad išlieka mūsų bendradarbiavimo prioritetas su kaimyninėmis valstybėmis“. Tai pasakytina ir apie gerus kaimyninius santykius su Rusija. Turime kai kurių problemų, ypač dėl sienos su Kaliningrado sritimi nustatymo, bet tai yra išsprendžiami dalykai, sakė A. Brazauskas. Lietuva pasiryžusi tuos reikalus tvarkyti kuo greičiau.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas priėmė Švedijos Karalystės vyriausiąjį kariuomenės vadą generolą Ove Viktoriną, kuris lankėsi Lietuvoje trijų dienų oficialaus vizito.

A. Brazauskas padėkojo Švedijos ginkluotosioms pajėgoms už paramą, kurią jos suteikė ir teikia Lietuvai. Švedija yra skyrusi Lietuvai jūros stebėjimo įrangos, padovanojo kariuomenei stacionarių virtuvių, sunkvežimių, medicinos punktų įrangos. Kartu su švedais pradėta įgyvendinti Lietuvos jaunuolių šaukimo ir mobilizacijos sistemos tobulinimo programa.

Svečias domėjosi, kokie yra Lietuvos santykiai su Rusijos Kaliningrado sritimi.

Latvijios derybininkų pateiktas teritorinės jūros ribų projektas pasirodė esąs priimtinas Lietuvos delegacijai ir gali būti svarstomas toliau.

Kaip sakė Lietuvos derybų dėl valstybės sienos komisijos nariai, Vilniuje pasibaigusiame vienos dienos susitikime Latvijos derybininkai pasiūlė teritorinių vandenių - dvylikos jūrmilių zoną nuo kranto apimančio ploto - ribas nustatyti pagal 1982 metų Jungtinių Tautų Jūrų teisės konvenciją. „Susipažinus su šiuo projektu paaiškėjo, kad jis yra pakankamai rimtas ir gali būti nagrinėjamas“, - teigia Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnai.

Finansų ministerijos sekretorius ir Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas Petras

Navikas viešai paskelbė laišką, kuriame teigia, kad Lietuvos Ministras Pirmininkas Mindaugas Stankevičius liepė sufabrikuoti jam kaltinimą, jeigu jis neišeis iš darbo savo noru.

„Nenusikaltau Lietuvai, sąžiningai tarnauju jai ir jos žmonėms, o ne tiems, kurių valią Jūs vykdate“, - rašo P. Navikas Ministrui Pirmininkui.

Laiškas paskelbtas po to, kad premjeras pasiūlė Finansų ministerijos sekretoriui parašyti sutikimą būti atleistam iš pareigų.

Krašto apsaugos ministras L. Linkevičius tarėsi su Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) pirmininku E. Gentvilu dėl galimybės dalyvauti Seimo rinkimuose kaip šios partijos kandidatas. Šis pokalbis vyko dvi dienas prieš L. Linkevičiaus pareiškimą, jog jis išstoja iš LDDP. E. Gentvilas teigė, kad pats sutiktų pasirašyti L. Linkevičiaus rekomendaciją, tačiau ministras pareiškimą priimti į Liberalų sąjungą dar neįteikė.

Spaudos konferencijoje, aptardamas liberalų kandidatų į Seimą sąrašo sudarymo principus, E. Gentvilas teigė, jog jo pradžioje bus Lietuvoje žinomų žmonių.

Iš Vilniaus Lukiškių kalėjimo tardymo izoliatoriaus paleistas buvęs Kooperacijos banko valdybos pirmininkas Bronislovas Zaikauskas, kaltinamas svetimo turto iššvaistymu stambiu mastu. Vietoj kardamosios priemonės suėmimo jam paskirtas namų areštas.

Baudžiamąją bylą dėl Kooperacijos banko turto iššvaistymo tiriantis Vilniaus apygardos prokuroras Irmantas Venslovas sakė, jog kardomoji priemonė B. Zaikauskui pakeista iš humaniškesnių paskatų.

Prokuratūra buvo gavusi B. Zaikausko, kuriam sėdint Lukiškėse sukako 62 metai, advokato prašymą paleisti jį iš laisvės dėl širdies ligos.

Buvęs vienas aukščiausių sovietinės Lietuvos vadovų, Lietuvos komunistų partijos Centro komiteto sekretorius B. Zaikauskas įsipareigojo prokurorui būti savo bute Vilniuje, Antakalnio rajone. Policija buto nesaugo.

Vilniaus apygardos teismo teisėjas G. Baziulis savo sprendimu paskelbė tyčinį „Balticbank“ banko bankrotą. Šio banko ateitis - reorganizavimas, sanavimas ar likvidavimas - bus sprendžiamas rugsėjį. Teisėjas G. Baziulis mano, kad „Balticbank“ bankas bus likviduotas.

Tačiau, atsižvelgęs į indėlininkų reikalavimą, teisėjas G. Baziulis nutarė neskelbti banko „Balticbank“ likvidavimo. Šis klausimas bus svarstomas kitame teismo posėdyje rugsėjo mėnesį.

Tai pirmas kartas Lietuvos bankininkystėje, kai bankui paskelbiamas tyčinis bankrotas.

Prie kraujo perpilimo stoties mažeikičiai stoja eilėn iš vakaro. Laukia per naktį. Rytę jų būna beveik šimtas. Tų, kurie nori parduoti savo kraują. Už kąsni duonos.

Užsienio prekybos balansas yra neigiamas

Lietuvos užsienio prekybos apimtys šių metų sausio mėnesį, palyginti su 1995-ųjų pradžia, gerokai išaugo, be to, daugiau nei perpus sumažėjo neigiamas prekybos balansas.

Šiomet sausio mėnesį Lietuvos importas viršijo eksportą 78,3 milijono litų, tačiau neigiamas užsienio prekybos saldo šiais metais

buvo 53 procentais mažesnis nei praėjusių metų sausio mėnesį.

Iš viso šių metų sausio mėnesį Lietuva eksportavo prekių už 984 milijonus litų arba 36 procentais daugiau nei praėjusių metų sausį, o importavo už 1,062 milijardus litų arba 25 procentais daugiau.

Praėjusiais metais, palyginti su 1994-aisiais, Lietuvos eksportas išaugo 25 procentais, o importas - 22 procentais.

„L.r.“

Varšuvoje paminėtas B.Sruogos jubiliejus

„Rašytojai netgi mirę prisideda prie gyvųjų dialogo ir bendradarbiavimo“, - šie poeto K.Platelio žodžiai, pasakyti Lenkijos PEN klube Balio Sruogos gimimo 100-mečiui skirtame vakare, tapo jo pagrindiniu leitmotyvu.

Lietuvos ambasados iniciatyva surengtame vakare dalyvavo Lietuvos ambasadorius Lenkijoje A.Valionis, Lietuvos generalinis konsulas Varšuvoje S.Adomavičius, Lietuvos knygų leidėjų asociacijos prezidentas V.Akelis, Varšuvos visuomenės atstovai, čia gyvenantys lietuviai.

Pasak Lenkijos PEN klubo pirmininko A.Międzyżeczko, „ši vakarą lenkai pagerbia lietuvių

literatūros milžiną, beje, dalį savo gyvenimo tragiškai susiejusio ir su Lenkijos žeme“. Balys Sruoga buvo hitlerininkų Štuthof mirties stovyklos kalinys. Tą sunkų savo gyvenimo tarpsnį rašytojas sudėjo į „Dievų mišką“. Knyga 1958 metais buvo išversta į lenkų kalbą. Jos ištraukas vakare skaitė žinomas aktorius A.Szczepkowski.

Pranešimą apie B.Sruogos gyvenimą ir kūrybą skaitė Vilniaus universiteto Polonistikos katedros vedėjas A.Kalėda. Poznanės A.Mickevičiaus universiteto Lituanistikos skyriaus profesorius M.Jackiewiczus pateikė daug su Lenkija susijusių faktų iš Balio Sruogos gyvenimo.

Septyniolikos metų Gargždų gyventoja pagimdė trynukes

Alvydas Ziabkus

Klaipėdos ligoninės akušerijos ir ginekologijos klinikoje Klaipėdos rajono Gargždų gyventoja septyniolikametė Regina Venckienė pagimdė trynukas.

Kaip papasakojo akušerinio pogimdyminio skyriaus vedėjas Leonidas Syčinas, pirmą kartą per penkiolika akušerijos ir ginekologijos klinikos gyvavimo metų gimė visiškai išnešiotos trynukės. Gydytojas sakė, kad tai retas atvejis Lietuvoje.

Pasak L.Syčino, R.Venckienės gimdymas buvo komplikotas. Trys mergaitės pasaulį išvydo atliekant Cezario pjūvį. Baiminantis dėl gimdyvės gyvybės, buvo atlikta dar viena operacija. Šiuo metu gimdyvės gyvybei pavojus nebegresia.

Mergaitės gimė 2247,2091 ir 1638 gramų svorio. Dėl mažo svorio jos buvo paguldytos į naujagimių inkubatorių. Pasak L.Syčino, dabar jų būklė patenkinama, mama savo mergaites jau maitina krūtimi.

Pati R.Venckienė pasakojo, kad

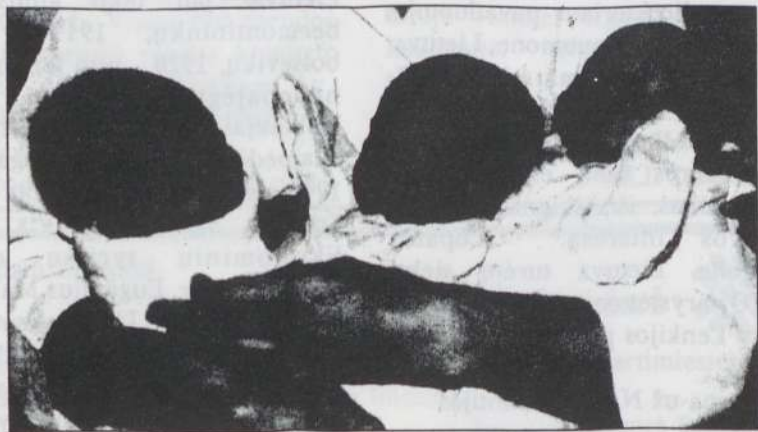
R.Venckienė jaučiasi gerai.

gimus trynukėms ji buvo maloniai nustebinta. Iki tol medikai pranašavo tik dvynukus. Paskutinį nėštumo mėnesį R.Venckienė sėkmingai baigė Klaipėdos aukštesniąją žemės ūkio mokyklą. Dvi dienas prieš gimdymą ji išlaikė egzaminus vairuotojo teisėms gauti.

Aštuoniolikametis tėvas Arūnas Venckus, dirbantis vienos Gargždų parduotuvės pardavėju, sakė, kad mergaitės žada pakrikštyti Rūtos, Rasos ir Ramunės vardais.

Kaip informavo Klaipėdos rajono mero pavaduotoja Danutė Jonikaitė, jaunai daugiavaikei šeimai rajono savivaldybė planuoja skirti materialinę pagalbą.

„L.r.“

Venckų trynukės.

L.Dambrausko nuotr.

Prezidento klausimai prie Valdovų rūmų

Prezidentas Algirdas Brazauskas lankėsi Vilniaus pilių komplekse. Jo restauravimui nuo 1995 metų išleista 15 milijonų litų.

Išgirdęs apie ketinimą pakeisti visas Katedros aikštės plyteles, A.Brazauskas ragino taupyti pinigus. Jis siūlė aikštės prieigose įrengti automobilių stovėjimo aikštelę, kuria galėtų naudotis tik garbingi svečiai. Prezidentas priminė lenkų patirtį ir siūlė ja pasinaudoti, be valstybės paramos restauruojant Karalių rūmus.

Anot Prezidentą lydėjusio Vilniaus pilių statybos direkcijos

atstovo Stanislovo Rožicko, pirmajame pusmetyje ketinama baigti Nacionalinio muziejaus administracijos pastatą, antrajame - Arkikatedrą papuošti skulptūromis, trečiajame - sutvarkyti pastatų fasadą, takus bei apšvietimą.

„Pasakykite, ką daryti - gulti kryžiumi ir gulėti ar pradėti konservavimo darbus?“ - užsitęsęs diskusijoms, kaip išsaugoti viduramžiais statytus mūrus, klausė Prezidentas. Muziejininkai ir archeologai pritarė minčiai, jog šiais metais apsaugoti mūrų niekas nespės, todėl dar šią žiemą juos nuo šalčio saugos specialios lempos.

„L.r.“

Menininkui reikia atsargiai vertinti titulus

Vida Savičiūnaitė

„Aš irgi mėgstu akvarele, bet man taip neišeina, - prisipažino žinomas akvarelistas Petras Stauskas, sveikindamas savo bičiulį Algirdą Petrulį, atidariusį akvarelių parodą galerijoje „Kauno langas“. - Ir nėra gražesnio reginio kaip Petrulis tarp savo darbų“. Devintą dešimtį pradėjęs spalvų filosofijos maestro praėjusiais metais tituluotas Gedimino ordino kavaliariaus, Nacionalinės premijos laureato vardais. „Nepasidariau geresnis nuo tų apdovanojimų, - sakė A.Petrulis. - Menininkui reikia atsargiai į titulus žiūrėti. Aš neįsivaizduoju, tarkim, „profesoriaus Vincento van Gogho“.

„Kauno lange“ A.Petrulis eksponuoja akvareles nuo karo laikų iki naujausiųjų. Yra kūrinių, rodomų pirmą kartą. Paroda pristatęs dailėtyrininkas A.Uždavinys pastebėjo, kad karo metais sukurtos akvarelės spinduliuoja harmoniją, dvasinę pusiausvyrą. Vėlesniojo periodo darbuose vyrauja spalvinių abstrakcijų kalba, „didelė filosofija per paprastus dalykus“. Pasak kritiko, pasaulį A.Petrulis suvokia

A.Petrulis: „Savo darbą laikau sąžiningu amatu“. J.Staselio nuotr.

kaip spalvinį tekstą, kurį skaito džiazuodamas spalvomis. Ypač tai ryšku „Laiškuose žmonai“, kurios dailininkas neteko.

A.Petrulis savo darbą vadina sąžiningu amatu. Pokalbio su „Lietuvos rytu“ pabaigoje dailininkas pajuokavo, kad visada norėjo būti tik LDD(P), ir tuojau pat paaiškino: „Lietuvos dailės darbininkas (padorus)“.

„L.R.“

Batalionų kariai susibūrė į klubą

Artūras Račas

Lietuvos statybos ir savisaugos batalionų karių ir jų šeimų narių klubas - taip vadinsis Vilniaus karininkų ramovėje įsteigta organizacija. Į ją turėtų susiburti Lietuvos kariai, Antrojo pasaulinio karo metais tarnavę Vokietijai pavaldžiuose lietuvių batalionuose.

Sie junginiai buvo kuriami 1941 metų birželio-liepos mėnesiais. Nors jų kūrėjai tikėjosi, kad, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, batalionai taps nacionalinės kariuomenės pagrindu, netrukus batalionams pradėjo vadovauti vokiečių karo policija. 1941-1942 metais šie batalionai buvo dislokuoti Rytų fronte. Karui baigiantis, dalis karių pateko į sovietų nelaisvę, dalis pasitraukė į Vakarų. Iš viso batalionuose tarnavo apie 7000 karių, šiuo metu Lietuvoje, pasak vieno pagrindinių naujo klubo steigimo iniciatorių, žurnalo „Kardas“ vyriausiojo redaktoriaus A.Martinionio, jų gyvena apie šimtą.

A.Martinionis susirinkusiems trumpai priminė Lietuvos savisaugos batalionų atsiradimo istoriją ir ypač akcentavo, kad Antrąjį pasaulinį karą pradėjo ne Hitleris, o Stalinas. Todėl, pasak jo, lietuvių batalionai, Rytų fronte kovoję prieš sovietinę armiją, verti pagarbos.

„Jie ne vokiečiams tarnavo, kaip

kartais yra teigiama, o kovoję prieš bolševizmą“, - pritarė A.Martinioniu ir A.Semaška, Lietuvos kariuomenės majoro Jono Semaškos, karo metais apdovanoto I ir II laipsnio Geležiniais kryžiais, sūnus. Pasakodamas apie tėvą, A.Semaška paneigė sovietiniais metais skleidžiamą nuomonę, jog visi lietuvių savisaugos batalionų kariai buvo aktyvūs žydų genocido vykdytojai. „Mano tėvas, pavyzdžiui, bandė pagelbėti savo miestelio žydams ir net ėjo pas vokiečius prašyti, kad juos paleistų“, - tvirtino A.Semaška.

Steigiamajam susirinkimui pirmininkavęs Vilniaus karininkų ramovės viršininkas H.Narščius, taip pat pabrėžė, jog „nelengva buvo suburti lietuvius, kurie, kaip teigdavo sovietinė propaganda, kovoję už fašistus“. Tačiau, anot jo, „apie Lietuvos karius kalbėti būtina, o visas etiketes reikia nutrinti ir atiduoti jas autoriams“. H.Narščiaus teigimu, nors ir buvo lietuvių, kurie naikino žydus ar dalyvavo kituose nusikaltimuose, reikia atskirti šviesą nuo tamsos ir atiduoti deramą pagarbą Lietuvos kariams.

Išrinkta klubo taryba, jos pimininku tapo Kuršo žiedo kautynių dalyvis kaunietis L.Cerškus. Rudenį, pasak A.Martinionio, turėtų įvykti klubo narių visuotinis susirinkimas, o vėliau šio klubo pagrindu bus bandoma suburti antihitlerinės ir antistalininės kovos dalyvių sąjungą.

„L.r.“

Bankų sistemos

Bankų sistemai restruktūrizuoti Vyriausybė išleis vertybinių popierių, kurių vertė bus iki 1,1 milijardo litų. Tokį įstatymo projektą finansų ministras A. Križinauskas pristatė Seimui. Už jį po pateikimo balsavo 31 parlamentarai, 15 buvo prieš ir 3 susilaikė.

Pasak A. Križinausko, vertybinius popierius tenka išleisti dėl to, kad Vyriausybė neturi pinigų. Jais bus išperkamos neveiksnių bankų paskolos ir kitas

turtas, taip pat bus investuojama į kapitalą tų bankų, kurių aktyvai viršija 200 mln. litų.

Ministro pasirašytame aiškinamajame rašte pabrėžiama, jog tokia praktika buvo taikoma restruktūruojant įvairių Vakarų ir Rytų Europos šalių bankus.

Konservatorius G. Vagnorius pareiškė, jog valstybė mokesčių mokėtojų lėšomis žada apmokėti milijardo litų dydžio nuostolius. „Aš nesu prieš įstatymą, bet nereikia dengti tų, kurie iššvaistė šiuos pinigus“.

Du lietuviai karinę karjerą pradės JAV

Violeta Gaižauskaitė

Aidas Keraitis ir Mindaugas Butkus bus pirmieji studentai iš Lietuvos JAV karinių oro pajėgų akademijoje. JAV ambasadoje Vilniuje jie gavo pažymėjimus, jog yra priimti į šią prestižinę aukštąją mokyklą.

JAV ambasadoje Lietuvoje dirbanti majorė Debra Johnson sakė, kad į JAV karinių oro pajėgų akademiją pavyksta įstoti tik maždaug 20 procentų pretendentų. Amerikiečiai ir kitų šalių atstovai laiko tuos pačius egzaminus, tačiau užsieniečiams dar privalomas anglų kalbos testas.

Po ketverių metų abu jaunuoliai įsipareigojo tarnauti Lietuvos krašto apsaugos sistemoje.

Pasak majorės D.Johnson, dviejų lietuvių ketverių metų studijos JAV kainuos 400 tūkstančių JAV dolerių. Šias išlaidas dėngs JAV, o būsimieji studentai turės išleisti tik po 2,5 tūkstančio dolerių knygoms ir kompiuteriui. Tačiau ir šias išlaidas žada padengti lietuvių išeivijos fondas „Lithuanian Freedom through Education“, - apie tai šio fondo viceprezidentė Liuda Avizonis yra kalbėjusi su JAV ambasados Lietuvoje pareigūnais.

Dar du studentai, turintys tik Lietuvoje įgytą vidurinį išsilavinimą, studijuoja JAV karinio jūrų laivyno bei Kranto apsaugos akademijose. Šeši jaunuoliai studijuoja karo mokslus Švedijoje, keturi - Vokietijoje.

„L.r.“

JAV armijos majorė Debra Johnson išlydi A.Keraitį ir M.Butkų mokytis į JAV karinių oro pajėgų akademiją. R.Urbakavičiaus nuotr.

Valstybės saugumo rūpesčiai

Ištraukos iš V.D.U-tete vykusio seminaro diskusijų)

Kodėl Baltijos šalys šį tą reiškia Vakarams?

Kodėl laisvos, nepriklausomos Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybės Vakarams turėtų kažką reikšti? kodėl Vakarams būtų naudinga, kad Baltijos šalys įstotų į NATO? Baltijos valstybės Vakarams yra strategiškai reikšmingos tiek kariniu, tiek politiniu, tiek ekonominiu ir net moraliniu atžvilgiais.

Karinė Baltijos valstybių svarba tiek Rusijai, tiek Vakarams pasireiškia oro erdvės, jūrų ir sausumos gynybos atžvilgiais. Nors praetyje rusai buvo užpulti, dabartiniu metu invazija į Rusiją, neįsivaizduojama. Rusų politikai ir jų žvalgybos neturi jokios priežasties galvoti ar bijoti, kad kas nors nori užimti Rusiją ar ją apiplėšti. Priešingai, neretai aukšto rango rusų kariškiai ir politikai graso vėl užimti Baltijos valstybes, branduoliniais ginklais bombarduoti Centrinę Europą, atkurti imperiją, nekalbant jau apie Cečėniją. Vakarų pasaulio retorikoje tokių grasinimų Rusijai negirdėti.

Agresija turėtų būti nepelninga

Šių dienų sąlygomis Rusija, Baltijos valstybes be didesnių sunkumų galėtų okupuoti per savaitę. Baltijos šalys neturi artilerijos, tankų ir karinių oro pajėgų. Priešintis jos galėtų tik maždaug trijų divizijų lygiaverčiu ekvivalentu. Po to prasidėtų

ilgalaikis partizaninis karas ir pilietinis pasipriešinimas. Tai sukurtų Europos stabilumą, nes, kiltų nerimas ir panika: kur Rusija sustos?

Jeigu Baltijos kraštai būtų sustiprinti Vakarų karine pagalba ir priimti į NATO, tuo pakeliant jų atgrąšomumo faktorių, tada Rusija turėtų skirti žymiai didesnes pajėgas Baltijos kraštams užimti. Tai paverstų galima Rusijos agresiją prieš Baltijos valstybes ne tokia pelninga ir ne tokia patrauklia avantiūra.

Taptų Rusijos gynybos linija

Pasitraukus Rusijai iš Baltijos valstybių, jos žvalgybos ir raketų valdymo radarai, kurie galėtų stebėti oro erdvę ir laivyno judėjimą Baltijos jūroje ir regione, tapo nustumti apie 500 km į rytus. Dėl to sumažėjo Rusijos pajėgumas stebėti veiksmus Baltijos jūroje ir atitinkamai reaguoti į įsivaizduojamus Vakarų veiksmus. Rusų strateginių raketų galimybės įvykdyti netikėtą puolimą prieš NATO ir Centrinę Europą taip pat sumažėjo. Baltijos valstybių reokupacijos atveju tos Rusijos strateginės ir tradicinės pajėgos galėtų būti vėl sugrąžintos ir grėsmė Vakarams padidėtų. Kartu Baltijos regionas taptų pirmąja Rusijos gynybos linija, ir Baltijos valstybės virstų smarkiai pažeidžiamu taikiniu Vakarų oro pajėgų smūgiams karo metu, dėl kurių

Dar po žiupsnį į Kirvio Sriubą!

Katalikių Moterų Draugijos suorganizuoti talpintuvai jau pasiekė Lietuvą ir adresatus. Mokyklos, kurioms siuntėme dovanas, labai džiaugiasi ir dėkoja. Džiaugiasi ir dėkoja ir Kauno Akademine klinika, gavusi Jauniaus Vaitkaus ir Martos Stumbrienės dovanotus chirurginius reikmenis. Dr. Šeškevičius juos paskyrė Kauno klinikoms, nes Eišiškių rajono ligoninėje nėra chirurginio skyriaus; o vaistai atitiekia Eišiškių ligoninei.

O tuo tarpu kirvio sriuba vis kunkuliuoja. Melburno lietuvių klubas jau pardavinėja dėžes, kurias „jau pilnas, reikės gražinti birželio 29-30 dienomis ir už poros dienų bus vežamos į Lietuvą. Tad ir vėl sekmadieniais sėdėsime „savo kampe“ po televizija ir priiminėsime dovanas Šalčininkų rajono mokykloms: pieštukus, dažus, teptukus, kreideles, sąsiuvinius, batus, drabužius, pinigus, sausą maistą. Šį kartą dar prašome

šeimininkų pasižiūrėti, ar, įsigijus kokį prašmatnesni virtuvės įrankį, neatliko dar geras senesnis, pav. elektrinis (ar net rankinis) „kiaušiplakis“, gera tarka ir pan. Galima įmesti ir dubenėlį, nerūdijančio plieno šveitiklių puodams, bulvėms skusti peiliukų ar dvipusę kempinę su brūžekliu.

Anksčiau rašėme, kad Baltoji Vokė turi problemų su vaikų maitinimu, nes bendram pastate esantį rusų mokyklą išnuomavo mokyklos patalpas privatiems asmenims. Dabar problema išspręsta labai paprastai: už australiečių pinigų nupiktos dvi elektrinės krosnelės, įsteigta namų ruošos ir virimo klasė, ir vaikai patys išsiverda valgyti. Tačiau vien elektrinių krosnelių neužtenka - reikia ir visokių įrankių. O kodėl ne iš Australijos?

Tad iki pasimatymo po televizija! Socialinės Globos Moterų Draugija

Baltijos regionas būtų sunaikintas vietoje Rusijos.

Prekybos prietiltis į Rytus

Ekonominė Baltijos valstybių svarba Vakarams. Dėl savo geografinės padėties Baltijos valstybės galėtų būti lyginamos su Benilukso šalimis ar Honkongu. Didelių kontinentinių valstybių Rusijos, Gudijos ir Ukrainos kaimynystė užtikrina nepaprastą prekybinį potencialą. Vakarams būtų gerokai lengviau išvystyti Baltijos valstybes per naują Maršalo planą ir atidaryti prekybos kelius iš Vakarų į Rytus. Tai būtų naudinga ir pačiai Rusijai.

Arba NATO, arba NSV

Lietuvos geopolitinės padėties įtaką Lietuvos saugumui svarstė Vilniaus universiteto tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktoriaus pavaduotojas dr. R.Lopata. Jo nuomone, Lietuva stovi prieš pasirinkimą: arba NATO, arba NSV. Kito pasirinkimo nesą. Siūlymas ieškoti gynybinės atramos tarp Šiaurės šalių esąs visiškai nepraktiškas, išreiškiantis gal net Maskvos interesą. Lopatos nuomone, Lietuva turėtų siekti NATO narystės ne per Šiaurės šalis, bet su Lenkijos pagalba.

Kaina už NATO garantijas

Politinė svarba. Baltijos valstybės, įsijungusios į NATO, taptų buferine zona arba kovos lauku, jei kiltų karas tarp Rytų ir Vakarų. Kilus karui, karo lauku jos

taptų kiekvienu atveju, nepriklausomai nuo to ar jos įsijungtų į NATO, liktų neutralios ar vėl būtų okupuotos Rusijos. Istorinė patirtis rodo, kad dėl mūsų geopolitinės padėties išlaikyti neutralumą būtų neįmanoma.

Norėdami būti priimti į NATO, mes turime sutikti būti kovos lauku, jei NATO atgrasomumas neišsipildytų. Vakarams būtų naudinga pastūmėti potencialų kovos lauką kuo toliau į rytus. Baltijos valstybėms tai yra kaina už NATO garantijas.

Ukio nepajėgumas - pavojus valstybingumui

Lietuvos valstybės saugumą įprasta tapatinti su pajėgumu apsiginti nuo išorinio įsiveržimo, ką daugelyk jau esame patyrę per savo istoriją. Ribojantis vien XX amžiumi, matysime, kad 1918 metais Lietuvai jau teko gintis nuo bermontininkų, 1919 - nuo bolševikų, 1920 - nuo lenkų, 1939 nebeįėjus atsispirti nacių Vokietijai, kai buvo atplėštas Klaipėdos kraštas. Ir pagaliau - 1940-aisiais - kapituliuota prieš Sovietų Sąjungą. Vis dėlto Ekonominių tyrimų centro direktorius dr. Eugenijus Maldeikis savo pranešime „Lietuvos saugumo ekonominiai aspektai“ parodė, kad dabartinis mūsų valstybės ekonominis nepajėgumas yra ne mažesnė, o gal net ir didesnė grėsmė valstybingumui, negu teoriškai galimas nedraugiškos mums valstybės įsibrovimas.

„Garsas“

Karatė čempionate dominavo lietuviai

Kauno sporto halėje vykusiame Europos kyokushin karatė čempionate daugiausia medalių - 2 aukso, 3 sidabro ir 1 bronzos - laimėjo Lietuvos sportininkai.

Kumite (kontaktinė kova) rungties nugalėtojais tapo Onutė Jomantaitė iš Naujosios Akmenės ir vilnietis Tomas Turčinskas, vicečempionais - šiaulietės Jurgita

Tuomaitė, Roma Mikšytė ir vilnietis Paulius Klapauskas, bronzos medalininke - kaunietė Asta Zirlytė.

Kumite ir kata (kovos veiksmų formų atlikimas) varžybose iš viso dalyvavo 97 atletai iš 18 šalių.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Birželio trėmimų minėjimą surengė mūsų „Tėviškės Aidų“ ekspedicijos savanoriški darbuotojai birželio 14 d. Jie kas penktadienį suvažiuoja apie 20 paruošti laikraštį pašto persiuntimui. Tą baisiąją trėmimų dieną paminėjo po darbo šv. Mišių auka, kurią aukojė kun. Pr. Dauknyš ir meldėmės, kad mūsų Tautos kankiniai danguje užturtų visus lietuvius Tėvynėje ir pasaulyje siekti savo Tėvynės Lietuvos gerovės, Dievui garbės. Visi priėmė šv. Komuniją ir po pamaldų prie kavutės pasidalino savo prisiminimais. Poetas Juozas Mikštas padėklavo savo kūrybos eilėraštį.

Rimas Baikauskas Austin ligoninėje Heidelberge. Jam suteikti šv. Sakramentai birželio 9 d., daromi tyrimai. Visi jam linkime geros sveikatos!

Lietuvą aplankyti iš Geelongo šiomis dienomis išskrido Juozas Gailius - Lietuvių Sąjungos pirmininkas su žmona Irmgarda, Skautų tuntininkas s. Vytas Mačiulis, Juozas Renkauskas, Juozas Manikauskas.

TRĒMIMŲ MINEJIMAS MOE

Latrobe Valley, Sale ir apylinkių lietuviai baisiuosius birželio trėmimus minėjo birželio 8 d. Servacijaus ir Alinos Sabrinškų

sodyboje prie Moe miesto ant aukšto kalno eukaliptų miške.

Dalyvavo virš 30 žmonių ir nemažas būrelis jų vaikų - anūkų. Salėje buvo įruoštas gražus altorėlis, kun. Pr. Dauknyš aukojė šv. Mišias ir kalbėjo apie mūsų tautos Sibiro kankinius, kad jų užtarimas danguje stiprintų visus lietuvius Tėvynėje ir visame pasaulyje. Buvo gražių balsų, tai pamaldas lydėjo skambiomis giesmėmis. Liturginius skaitymus atliko p. Veronika Koženiauskiene, Tikinčiųjų malda - Servacijus Šabrinškas. Visi priėmė šv. Komuniją ir pamaldas baigėme „Marija, Marija“ giesme.

Po pamaldų Melbourne Saulių kuopos vadas Vytautas Sukevičius savo skaidriu balsu pateikė tragiškas valandas, kai bolševikų saugumas mūsų geriausius žmones grūdė į gyvulinius vagonus ir vežė į Sibirą. Buvusi Seniūnė p. Veronika Koženiauskiene padėjo pravedusiems minėjimą ir visiems gausiai dalyvaujantiems ir pakvietė sugiedoti Lietuvos Himną. Sekė suneštinė vaisės ir loterija, šį kartą paremti „Mūsų Pastogė“. Po plačias apylinkes pasklidusiems lietuviams buvo graži proga suvažiuoti pamaldoms ir Tėvynės Lietuvos reikalams. Ačiū Servacijui ir Alinai Sabrinškams, jų dukrelei Virginijai, už tokį nuoširdų visų priėmimą savo gražioje sodyboje visų širdims karštai plakant meile Tėvynei Lietuvai! P.D.

Dar vienos gražios ir linksmos sutuoktuvės Adelaidėje

1996-5-11 renkamės į jaukią šv. Kazimiero bažnyčią ir laukiame jaunųjų. Pirmasis atvyksta jaunasis David Fallavollita su pabroliais Peter, Wayne ir Andrew ir vis žvilgtelėję atgal belaukdamas būsimosios žmonelės. Švelni smuiko ir violončelės muzika maloniai mus nuteikia. Netrukus pasigirsta vargonai įvedant jaunąją Loreta.

Loreta Jablonskytė nuostabiai gražiai pasipuošusi, neskubėdama eina su pamergėmis Lina, Esther ir Roxanne prie altoriaus. Štai ir antros vestuvės Birutės ir Romo Jablonskių šeimoje, nes š.m. vasario mėnesį ištekėjo jų vyresnioji dukrelė Lina.

Pradedam su šv. Mišiomis. Kun. J. Petraitis MIC, pritaiko prasmingą pamokslą primindamas jauniems būti ištikimiems Dievui ir vienas kitam. Išėjus iš bažnyčios truputį pradeda lynoti, bet lietutis nesugadina nei gero ūpo, nei nuotraukų bažnyčios gražiame kieme. Jaunieji dar važiuoja kitur nusifotografuoti, o mes vykstame į Terminus Club, netoli jaunosios tėvelių namų, kur esam pavaišinti belaukiant jaunųjų.

Loreta Jablonskytė nuo savo pirmųjų dienų gyvena lietuviškoje aplinkoje, nes tėveliai visur suteikė galimybę aktyviai įsijungti į lietuvišką veiklą - Loreta lankė lietuvišką darželį, savaitgalio mokyklą ir baigė lituanistinius kursus. Ji dainavo mergaičių chorelyje ir skautavo. Pamėgusi sportą reguliariai žaidė už Adelaidės „Vyties“ klubą. Baigusi gimnaziją studijavo buhalteriją ir dirba kaip sekretorė. Susipažinus su David, kuris turi atsakingas statybininko pareigas, sutaria susituokti.

Štai atvyksta jaunieji ir apie 100 svečių yra kviečiami į pagrindinę salę į vestuvinę puotą prie skoningai papuoštų stalų.

Jaunieji: Loreta Jablonskytė ir David Fallavollita.

Australai svečiai su įdomumu seka lietuvišką tradiciją kaip tėveliai sutinka Loreta ir David su duona, druska ir vynu ir sujuosia jaunųjų rankas lietuviška juosta. Kun. J. Petraičiui palaiminus stalą, vaišnomės įvairiausiais šaltais ir karštais valgiais. Tostai ir kalbos linksmi nuteikė, o sekant jaunuosius vis šoko ir smagiai linksminosi iki vidurnakčio.

Linkime Loretai ir David darnaus sugyvenimo, laimės ir sėkmingos ateities!

K. Dundienė

Australijos Lietuvių Dienos

Meno Paroda

ALD meno parodai pavyko gauti prestižinę patalpą pačiame miesto centre - Melbourne City Town Hall.

Pataisome ankstyvesniame pranešime padarytą klaidą - parodai parama yra gauta iš „Melbourne City Council Sponsorship for the Arts“.

Meno parodą organizuoja G.Gasiūnienė. Visais šios parodos reikalais kreiptis ruošos komiteto adresu: ALD, 13 Wickham Av. Forest Hill, Vic. 3131. Tel.(03)9878-5631, fax (03)9873-1643.

Tautodailės parodą, kuri įvyks

kitoje vietoje, organizuoja Roma Eskirtaitė. Norintieji dalyvauti tautodailės parodoje prašomi kreiptis į ją 96 Gatehouse St., Parkville, Vic. 3052. Tel.(03)9347-0703. ALD Informacija

Mielam Bičiuliui

A. † A. Ričardui Semetai

mirus, žmonai Vladi, sūnums Algiiui ir Jonui bei visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Petras ir Danutė Baltučiai
Jonas ir Monika Venckai

JAV mirė „Lietuvių enciklopedijos“ leidėjas Juozas Kapočius

Gegužės 22 d. Keipkode, netoli Bostono, mirė „Lietuvių enciklopedijos“ ir daugelio kitų veikalų leidėjas 89-erių metų Juozas Kapočius.

Gimęs 1907 metais Antatiličių kaime, Ukmergės apskrityje, J.Kapočius 1927-aisiais išvyko į Urugaviją, kur įgijo spaustuvininko specialybę. 1930 metais grįžęs į Lietuvą, jis suvaidino svarbų vaidmenį, diegiant tuometinę modernią spausdinimo technologiją Lietuvoje.

Į JAV J.Kapočius emigravo po Antrojo pasaulinio karo. 1953

metais jis pradėjo leisti didžiausią išėjusių lietuvių veikalą - „Lietuvių enciklopediją“.

1985-aisiais buvo išleistas paskutinis - 37 tomas. Už šį didžiulį darbą Juozui Kapočiui pernai buvo įteiktas Lietuvos apdovanojimas - Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-iojo laipsnio ordinas.

J.Kapočius emigracijoje taip pat išleido šešiatomę enciklopediją „Lituanica“ anglų kalba, Broniaus Kviklio keturių tomų veikalą „Mūsų Lietuva“, daug kitų knygų, žemėlapių bei partitūrų.

ADELAIDĖ

Sekminės. Sekminėse, gegužės 26 d. sekmadienį 10 val. šv. Kazimiero bažnyčioje Ateitininkai suruošė savo tradicinę Šventąją Valandą.

Prie išstatyto Švenčiausio Sakramento, pagarbiai budint Ateitininkų ir Lietuvos vėliavom, puošiant žiedų puokštėm, mažas Ateitininkų būrelis siuntė savo nuoširdžias maldas Kristui, esančiam kartu Švenč.Sakramente.

Valandą pravedė At-kų pirm. Augustinas Kubilius įžangine malda. Rožinio Garbinąją dalį į Šv.Dievo Motiną Mariją, kaip Dangaus Karalienę ir Litaniją į Šv.Dvasią pravedė ateitininkai: St.Bardauskienė, E.Lomsargienė, P.Gasiūnas, V.Bardauskaitė, V.Janusis. Jautriai perdavė skaitymus tarp rožinio paslapčių ir maldose, kreipiantis į Šventąją Dvasią, Jai skirtos litanijos prašymais, prašant Septynerių Šv.Dvasios dovanų. Visi kalbėjo „Ateitininkų Credo“ ir N.Masiūlytei-Stapleton vargonais užgrojus giedojo „Ateitininkų himną“.

Užbaigta Palaiminimu šv.Sakramentu ir šv.Sakramento pagarbinimu, apeigas atliko kun.Klebonas.

Buvo gilaus susimąstymo

valanda, jautėme Kristaus ir Šv.Dvasios artumą. Neėtūsi dažniau tuoširdaus dvasinio susikaupimo. Ačiū Ateitininkams.

11 val. šv.Mišios Ateitininkų intencija, aukotos kun.J.Petraičio, su pamokslu Sekminių mintimi, pradėtos galingu „Veni Creator Spiritus“ giedojo šv.Kazimiero bažnyt.choras vad. N.Masiūlytei-Stapleton. Skaitymus atliko E.Varnienė, Auką atnešė St.Bardauskienė ir K.Varnas.

Po šv.Mišių Gegužinės pamaldos. Ir jau paskutinės šių metų gegužėje. Taip greitai prabėgo, Lietuvoje pavasėriū mums buvęs, gegužis su visame krašte skambančia Marijos litanija, giesme „Sveika Marija“. Bet ir čia buvo gražus rudenėlis ir mūsų šv.Kazimiero bažnyčioje skambėjo toji pati pavasario litanija, Marijos giesmė...

Jungtuvės. Gegužės 11 d. šeštad. 3 val. p.p. šv.Kazimiero bažnyčioje susituokė Loreta Antanina Jablonskytė su David Fallavollita. Liudininkais buvo Peter Pacitti ir Lina Jablonskytė-Dundienė. Vestuvių puota vyko „The Terminus Club“ salėje, dalyvavo virš 100 svečių. Linkime darnaus vedybinio gyvenimo ir gausios Dievo palaimos. (Iš „Šv.Balso-Liet.Zinių“) S.P.

Kas padarė „istorinę klaidą“? Energetika traukia Lietuvą į gilią vilkduobę

Prieš keletą metų Lietuvos politiniame žodyne įsitvirtino posakis „istorinė klaida“. Taip Arvydas Juozaitis pavadino Vytauto Landsbergio išrinkimą Aukščiausiosios Tarybos pirmininku, palikus nuošalyje Algirdą Brazauską. „Ne“, - šiandien tvirtina buvęs Amerikos užsienio reikalų ministerijos darbuotojas, - „Istorinė klaida buvo padaryta iš politinės arenos nepašalinus buvusios komunistų partijos vadovybės“.

Lemtingaisiais 1990-91 metais Polis Goblas (Paul Goble) buvo JAV valstybės departamento pareigūnas - Estijos, Latvijos, Lietuvos skyriaus vedėjas. Nesutikdamas su prezidento Dž. Bušo (George Bush) politika, kurią jis laikė nepalankia Baltijos tautoms, jis atsistatydino. Šiandien P.Goblas tebėra ištikimas savo principams. Jis aktyvus baltų bičiulis, jų nepriklausomybės rėmėjas.

Brangiai moka už klaidą

Savo straipsnyje, kuris pasirodė JAV lietuvių bendruomenės anglų kalba leidžiamo žurnalo „Bridges“ (Tiltai) vasario numeryje, jis tvirtina, jog 1991 m. Lietuva padarė didelę klaidą. Jis rašo: „Kaip ir daugelis kitų pokomunistinių kraštų, Lietuva šiandien brangiai moka už tai, kad nuvertusi komunizmą, savo buvusios kompartijos hierarchijai neuždraudė dalyvauti politikoje. Beje, tokį žingsnį žengė Čekijos vyriausybė, sėkmingai pravedusi vadinamąją liustracijos (valymo) politiką“.

Anot P.Goblo, buvusi nomenklatūra Vidurio Europos šalyse, įskaitant Lietuvą, nedaug pamiršo ir dar mažiau pasimokė. Jie ir toliau palaiko savo oligarchinius ryšius, remia vieni kitus ir, jei jiems nebūs tinkamai pasipriešinta, jie gali pasmaugti demokratiją ir net pačią nepriklausomybę. Dėl padėties Lietuvoje autorius iš dalies kaltina ir Vakarų valstybes, kurios, priešinosi bet kokiam rimtam valymui, kokį jie patys atliko

Vokietijoje, karui pasibaigus.

Vis dėlto Lietuva pranašesnė

P.Goblas išvardija kai kurias tos klaidos pasekmes: nesenas Lietuvos bankų skandalas, buvusio premjero A.Šleževičiaus elgesys, prezidento A.Brazausko delsimas jį pašalinti, Seimo daugumos atsisakymas priimti atsakomybę, Vyriausybės daromas spaudimas Lietuvos spaudai. Visa tai - kuo lietuviai negali didžiuotis.

Ar Lietuvai šiandien gresia tas pats, kaip ir Rusijai, Gudijai ar Vidurio Azijos valstybėms? P.Goblas tebėra optimistiškas. Pasak jo, Lietuva trimis atžvilgiais esanti pranašesnė už tas šalis. Pirma. Lietuviai dar prisimena demokratinę politinę santvarką. Jie patys atsikovojo nepriklausomybę ir nepamiršo savo karčios patirties komunistinėje santvarkoje. Antra. Lietuvoje tebeveikia politinė opozicija, kurios spaudimas privertė prezidentą A.Brazauską pašalinti A.Šleževičių. Trečia. Gausi ir veikli lietuvių išeivija sugeba atskirti demokratiją nuo jos priešingybės.

Ar gins lietuviai demokratiją?

Ką dabar turėtų daryti lietuviai ir jų sąjungininkai Vakaruose? P.Goblas pataria sutelkti viešosios nuomonės ir spaudos dėmesį į Lietuvą, kad jokia politinė figūra Vilniuje nepagalvotų galinti nuslėpti bet kokius darbelius. Reikia remti laisvą spaudą nepriklausomas išraiškos priemones. Ir galiausiai, reikia susivokti, jog parama Lietuvai nereiškia, kad būtina taikstyti su bet kokia Lietuvos vyriausybė.

Prieš penkerius metus lietuviai nepabūgo sovietų tankų ir apgynė savo parlamentą. Ar jie nestos ginti Lietuvos demokratijos nuo tų, kurie, prisidengę demokratijos šydu, nori ją sužlugdyti? Siuo klausimu užbaigia savo straipsnį buvęs JAV valstybės departamento pareigūnas Polis Goblas.

Algirdas Landsbergis

Laimonas Tapinas

Saltų šiurpu nukrėtė Tarptautinio valiutos fondo (TVF) ekspertų prognozės - jeigu Vyriausybė artimiausiu metu nesiims kardinalių sprendimų finansų sistemoje ir energetikoje, Lietuvą po 7-9 mėnesių gali ištikti katastrofa.

Ką gi tokio baisaus užsienio ekspertai atrado mūsų ūkyje? Niekio naujo ir netikėto, tiesiog subalansavę tos pačios energetikos reikalus, jie parodė tai, ką jautėme ir patys - šie reikalai yra katastrofiškai blogi. Dėl to, kad energijos kainos neatitinka faktinių jos gamybos išlaidų, kad chroniškai nemokama už elektrą ir šilumą, valstybės biudžetas energetikams skolingas fantastišką sumą - 774 milijonus litų. Bet tai dar ne viskas... Rusijai vien už dujas nesumokėta paie 50 milijonų JAV dolerių. Iš užsienio bankų kurui ir kitiems energetiniams ištekliams pirkti pasiskolinta išvis sunkiai įsivaizduojama suma - 256 milijonai JAV dolerių. Ranka nekyla net susumuoti visų skolų... Dar sunkiau įsivaizduoti, kaip, esant tokiai politikai, galima jas atiduoti. O atiduoti reikės, antraip Lietuvą ištis išties katastrofa. TVF ekspertai tokias išvadas padarė ne tik nordėdami mus pagąsdinti. Tai gali reikšti, kad kurui pirkti kreditų iš užsienio galima ir nebegauti.

Tad kaip Lietuva nusigyeno iki šitokios situacijos? Kas dėl to kaltas?

Viena iš priežasčių - po to, kai Lietuvai kurą pirkti teko iš esmės pasaulinėmis kainomis, politikai, tiek dešinieji, tiek kairieji, nesiryžo imtis nepopuliarios politikos - analogiškai padidinti šilumos ir elektros kainų, kompensuojant vargingiausių gyventojų išlaidas. Vietoj to subsidijos, gal ir nepakankamos, buvo mokamos gamintojams - energetikams. O jų kišenė pasirodė esanti kaip kiauras maišas. Taip ir atsirado tos milijardinės skolos. Nors ne tik dėl to... Neatsitiktinai šioje srityje būta tiek skandalų, teismų, įtarimų korupcija...

Neįtikima, bet faktas - energetika, kuri yra ne tik svarbiausia, bet ir jautriausia mūsų nepriklausomybę sauganti grandis,

neturi Seime savo komiteto, nėra energetikos patarėjų grupės nei Prezidentūroje, nei Vyriausybėje... Net opozicija neturi šios srities specialistų ir, sakysim, konservatoriai susizgribo tik tada, kai pavojaus varpu ėmė skambinti TVF ekspertai. Gerai, kad Prezidentas pernai įsteigė Energetikos išteklių ir energetikos veiklos kontrolės komisiją. Tačiau ji daugiau užsiima kainų nustatymo metodika. O juk kažkas turėtų skaičiuoti ne tik kainas, energetikos išlaidas, bet ir planuoti pajamas. Turėdama Ignalinos, Kruonio, Elektrėnų, Kauno elektrines, turėdama galingą Mažeikių naftos perdirbimo gamyklą, Klaipėdos terminalą, Lietuva galėtų švilpauti ir skaičiuoti į išdą byrančius milijonus. O nusigyventa taip, kad visa ši sistema iš esmės tapo nuostolinga...

Kartais net ima rodytis, jog kažkieno pikta rinka tyčia kaisioja pagalius į energetikos ratus. Pradedant 1989 metais, kai būrelis gerai žinomų ir šiandien kai pelės tylinčių triukšmautojų dvejiems metams sustabdė Kruonio HAE statybą, kurią finansavo Maskva. Dabar Lietuva čia kiša savo milijonus.

Dar sunkiau sveiku protu paaiškinti Būtingės terminalo istoriją. Ketverius metus tarsi piktos dvasios vedžiojami neregiai mūsų vadai rinkosi statybos vietą. Kai pernai buvo padėtas simbolinis akmuo, manau, lengviau atsiduso visa Lietuva. Tačiau per anksti... Terminalas, kuris užtikrintų alternatyvų naftos šaltinį, iš Rusijos naftos reeksporto leistų valstybei uždirbti milijonus, per metus paaugo, kaip sakoma, per Marytės plauką... Iš pradžių dėl Būtingės atšalo kažkodėl Klaipėdos terminalą labiau pamilęs ekspremjeras A.Šleževičius, dabar juo savo vizito Latvijoje metu suabejojo ir A.Brazauskas. Keistos tos kalbos, ar Lietuvai reikia dviejų terminalų, abu jau pradėjus statyti.

Kio skubiau reikia pasiryžti trečiai Būtingės terminalo akcijų emisijai, nes jau visiškai aišku, kad valstybė nepajėgia įdėti į šią statybą net menkos sumos. Alternatyva, ko gero, yra viena - arba leisti įsigyti dalį akcijų užsieniečiams, tam pačiam „LUKOil“, neatiduodant kontrolinio akcijų paketo, pririšant garantijomis eksportuoti savo naftą per Būtingę, arba leisti šiam terminalui apskritai sužlugti.

Būtingės problemą derėtų spręsti kartu su „Mažeikių naftos“ bėdomis. Būtina padėti šiai įmonei susigrąžinti Lietuvos rinką, uždedant tokius muitus įvežamam benzinui, kad prašmatniosios užsienio degalinės jį pirktų Mažeikiuose. Verkiant reikia rasti lėšų gamyklos rekonstrukcijai, kad vėliau perdirbdama 6-8 milijonus tonų naftos, ji valstybės biudžetui duotų apie milijardą litų pelno. Aišku viena - jau rytoj visos politinės jėgos, visi idėjų turintys specialistai, atidėję į šalį partines ir kitokias ambicijas, turėtų sėsti prie stalo ir pradėti kurti nacionalinę energetikos programą, strategiją, prioritetus, kurie turi padėti išbristi iš mirtinai pavojingos krizės.

„L.r.“

Svečiui iš Vokietijos buvo primintos ir 1939 metų pamokos

Vokietijos kanclerio H.Kohlio kvietimą Lietuvos Prezidentui A.Brazauskui liepos mėnesį atvykti oficialaus vizito patvirtino Bundestago (Vokietijos parlamento) Krikščionių demokratų sąjungos (KDS) bei Krikščionių socialinės sąjungos (KSS) frakcijos pirmininko pavaduotojas R.Seitersas. Prezidentas A.Brazauskas svečią iš Vokietijos priėmė gegužės 14 d.

Pokalbyje pasikeista nuomonėmis apie Lietuvos santykius su kaimyninėmis šalimis. Konstatuota, kad jie yra normalūs.

A.Brazauskas pabrėžė, kad Lietuvai labai svarbu neatsidurti „pilkojoje zonoje“, kaip tai atsitiko 1939 metais.

Svečio nuomone, Lietuvos bei kitų Rytų ir Vidurio Europos valstybių įstojimas į NATO ir Europos Sąjungą priklausys nuo šių valstybių pasirengimo.

A.Brazauskas pokalbyje pageidavo, kad būtų panaikintos vizos Lietuvos piliečiams atvykti į Vokietiją. Sutarta, jog šis klausimas

bus svarstomas užsienio reikalų ministerijų lygiu.

„L.r.“

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvird., 5 - 10 val.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Penktadieniais 5 - 11.30 val.

Šeštadieniais 2 - 12.30 val.

Sekmadeniais 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad nuo 6. val.

Sekmadeniais nuo 1. val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8.00 val.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne

Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?